

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDAEN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

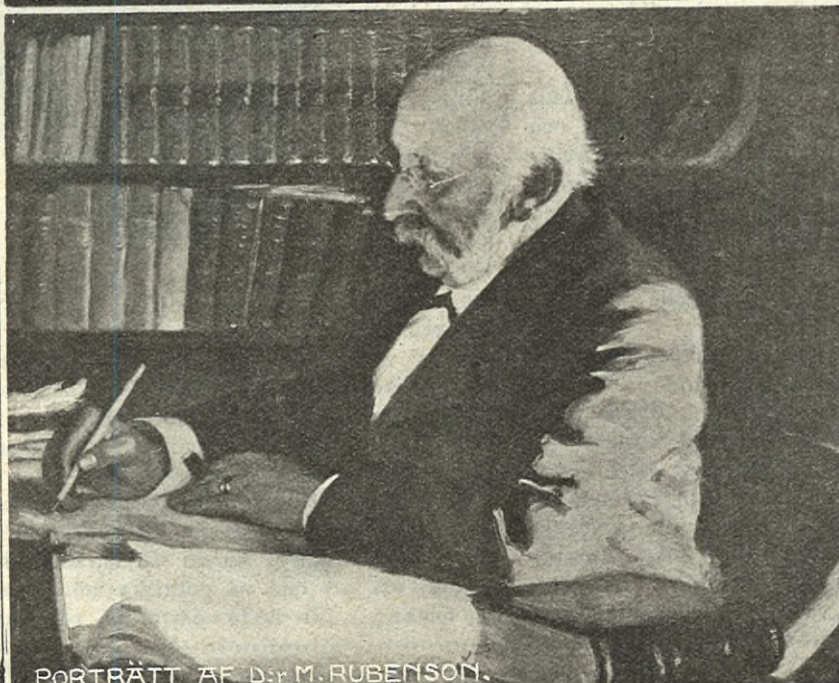
Eva Bonniers Minnesutställning.

DET ÄR en snart överblickad produktion, som Eva Bonnier lämnat efter sig, men den vittnar om en konstnär, som omutligt sträfvade efter natur och sanning och som i sina bästa yttringar också har åstadkommit verk af varaktigt värde.

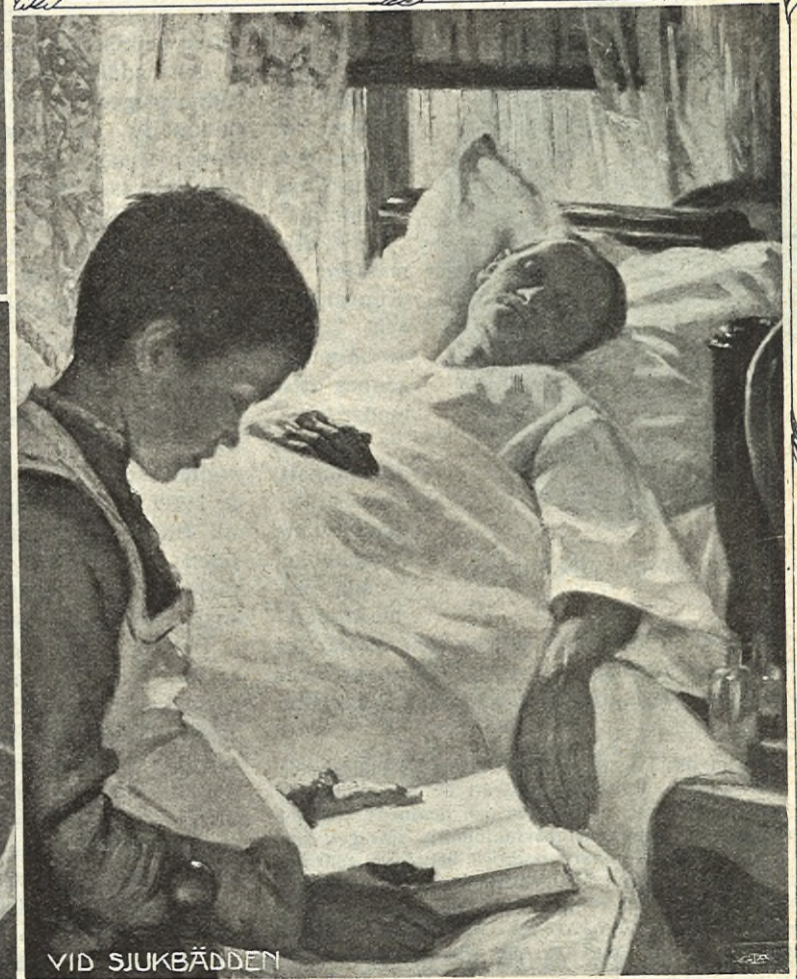
Den bortgångna ställde stora kraf på sig själf, så stora, att då hon trodde sig ej kunna fylla dem, lade hon penslarne åsido och understödde andras konstnärliga sträfvanden genom ett storartadt mecenatskap. Men hvad hon hann ge af egen alstring och som nu är sammanfördt å minnesutställningen i Hallins konsthandel, visar tillfullo hvilket djup hennes temperament ägde och hvilken kraftig och färgmustig pensel hon förde. Det här meddelade porträttet af dr M. Rubenson torde med sin säkra karaktäristik och ypperliga färg kunna räknas till pärlorna bland modern svensk porträttkonst. Förträffligt i sitt slag är också konstnärinnans själfporträtt för att blott anföra ett par exempel.

SJÄLFPORTRÄTT FRÅN PARISTIDEN.

PORTRÄTT AF DR M. RUBENSON.

VID SJUKBÄDDEN

A. Blomberg foto.

Vid rådsbordet bland männen.

UNDER MARS MÅNAD ske landstingsvalen öfver hela landet och samtidigt omväljas eller nyväljas femtio af Stockholms hundra stadsfullmäktige. Det är i år första gången, som kvinnorna kunna väljas till stadsfullmäktige och likaledes för första gången man går till val efter den 40-gradiga skalan, som ger de små inkomsttagarna större möjligheter till inflytande på valen.

Sveriges kvinnor stå nu inför en situation, liknande den, som var före i Norge 1901 och i Danmark 1909, och det har naturligtvis nu ett alldeles särskildt intresse att höra hvad våra grannlands kvinnor ha gjort för erfarenheter, sedan de blefvo satta i tillfälle att utöfva inflytande på de kommunala styrelserna. För Stockholms kvinnor har nyligen fru Betzy Kjelsberg, stadsfullmäktig i Drammen sedan sex år tillbaka, skildrat erfarenheterna från Norge, de 200 kvinnliga stadsfullmäktiges land, och dessa äro sådana, att de endast verka uppmuntrande på de svenska kvinnorna att följa exemplet. I fattigvårds-, fångvårds-, i nykterhets-, i sanitära, humanitära och sedlighetsfrågor ha kvinnorna nämligen kunnat göra ett godt arbete. Fru Kjelsberg själf är ett talande bevis på hur ansedd och använd den kvinnliga kraften är inom Norges kommunala lif.

I Danmark sträcka sig icke erfarenheterna från kvinnornas deltagande i det kommunala lifvet så långt tillbaka, men de ha likväl under det år, som gått, hunnit göra en aktningvärd insats däri. Då vi ansett att det just nu kunnat vara af intresse för våra läsare att höra något därom, ha vi genom en af våra medarbetare intervjuat en af de mera framskjutna kvinnliga stadsfullmäktige i Köpenhamn och återge vi härnedan hennes uttalanden.

FRU BETZY KJELSBERG.

Mången kommunalt röstberättigad kvinna i Stockholm, — och röstberättigad

är först och främst hvar och en som skattar för 700 kronors inkomst* d. v. s. 50 kronor öfver det bevillningsfria afdraget, som här i Stockholm

* Den af oss i förra numret omnämnda möjligheten för gift kvinna att erhålla rösträtt för en inkomst af 10 kronor, förutsatt att hennes och mannens inkomst tillsammans öfverstiga det bevillningsfria afdraget, kan icke i år erhålla nämnvärd praktisk betydelse, enär det förutsattes att hustrun själfdeklarerar för denna sin inkomst och hon alltså först kan bli beskattad nästa år.

DET FÖRSTA STADSFULLMÄKTIGESAMMANTRÄDET I KÖPENHAMN, VID HVILKET KVINNOR DELTOGO.

är 650 kr. — undrar nu helt säkert hur hon bäst skall kunna arbeta för att få in kvinnliga representanter i stadsfullmäktige och i öfrigt sådana representanter som mera tillgodose de allmänna intressena än de privata.

Svaret blir då naturligtvis först: genom att vara med på valdagen och verka för att så många kvinnor som möjligt uppfylla denna sin medborgerliga plikt. Men innan valen äga rum kunna kvinnorna göra mycket. De olika valorganisationerna komma nu att hålla förberedande valmöten, kvinnorna böra infinna sig där och föra de kvinnliga kandidaternas talan. De böra också göra klart för sig, att de endast tillsammans med det politiska parti de tillhöra kunna utträtta något och att det är genom att gå in i och arbeta i de olika partierna, som de kunna verka för att dessa uppställa äfven de kandidater de önska. När sedan valen äga rum, måste ju röstningen helt och hållet ske efter partibetecknade kandidatlistor.

Att under väntetiden flitigt besöka stadsfullmäktiges sammanträden torde också ge kvinnorna en ganska god inblick i förhållandena, som sedan kan komma till nytta. Ju mer intresse kvinnorna visa dess lättare kunna de öfvertyga sina partier om att deras hjälp kan bli värdefull vid valen och helt säkert komma partistyrrelserna att i viss mån rätta sig därefter vid uppställandet af sina resp. kandidater.

DEN, SOM FÖLJT det arbete, nordens kvinnor lägga ner för att få säte och stämma i männens råd, fylldes af liflig tillfredsställelse och glada förhoppningar, då det i mars år 1909 lyckades danska kvinnor att vid nyvalen till Borgerrepräsentationen för Köpenhamn för tiden 1 april 1909—1913 besätta 7 af de 42 platserna med kvinnor. Nu skulle väl tiden snart randas för oss!

Det är också med ett lätt och entusiastiskt hjärta, som jag söker upp en af de Köpenhamnska Borgerrepräsentanterna, doktorinnan Thora Knudsen. Enligt officiella redogörelser har hon synnerligen framgångsrikt talat bland stadens fäder. Och nu, då Stockholms kvinnor rusta sig till stadsfullmäktigeval, ville jag bedja henne berätta något om de kvinnliga Borgerrepräsentanternas erfarenheter.

Fru Knudsens älskvärdhet och beredvillighet

att gå mina önsknings till mötes öfverträffa alla förväntningar. Vi sitta snart i hennes stora arbetsrum, och till att börja med får jag besvara frågan om förhållandena i Sverige. Så afbryter hon mig energiskt: "Upprepa för kvinnorna hemma hos er och upprepa åter och åter igen, att de skola vara eniga och uthålliga och fulla af entusiasm! Det leder till seger!" —

Hon vänder sig raskt om till skrifbordet och letar fram ur dess gömmor en kort karaktäristik öfver sina kvinnliga kamrater. Fru Vibeke Salicath, känd kvinnoaktiv kvinna och flantrop, tillhör politiskt samma vänstergrupp som fru Knudsen själf. Fru Harbon-Hoff, gift med 1:ste stadsläkaren i

Köpenhamn, och fru Julie Arenholt, bekant som fabriksingenjör och redaktör af "Kvindevalgret", tillhöra en radikal vänstergrupp, fröken Crone, typograf, och fru Johansen, sömmerska, äro socialdemokrater och ordförande i hvar sin kvinnliga fackförening. Fröken Johanne Blom är lärarinna med kristligt program. "Vi arbetade ihärdigt före valen," tillfogar fru Knudsen, "talade på valmöten och i kvinnoföreningar, skrefvo artiklar och försökte på allt sätt väcka kvinnornas ansvarskänsla gentemot vår stad och dess förvaltning. Men sedan mötte oss 70 % vid valurnorna!"

Jag framkastar en fråga om hur emottagandet från de manliga kollegernas sida varit. "Åh, utomordentligt angenämt! Vid första sammanträdet formulerades hälsningstalet till den nya Repräsentationen som ett välkommen till kvinnorna. Och samarbetet sedan dess har varit mycket angenämt och godt" —

"Men ni ville veta, hvad vi lyckats åstadkomma? Ja, ett af de första ärenden, som förelägo till behandling, var vallistorna till Folketingsvalen. Det är bestämdt, att i hvar och en af Köpenhamns 14 valkretsar en Borgerrepräsentant skall sitta antingen som ordförande eller viceordförande. Men en debatt utspann sig, huruvida kvinnorna hade rätt räknas med. Några menade ja — vi voro ju Borgerrepräsentanter, andra nej — vi hade ingen politisk rösträtt. Men här genmälde fröken Crone och jag att, om vi också hvarken hade rösträtt eller själfva kunde väljas, kunde ingen hindra oss att tala på politiska möten, om vi så önskade. Vi höllo därför på vår rätt att

DOKTORINNAN THORA KNUDSEN.

SALAMANDER-Skodon

för Damer & Herrar

Alla former & skinnsorter Kr. 15. —
Lyxutföring " 18. —

Tre ting äro utmärkande för vårt fabrikat:

— Bästa materialier. — Omsorgsfullt arbete. —

— Utsökt elegans. —

I. Dryaden.

NU SKALL hos mig lik en dryad
i almens unga fadersbröst
du stilla bo bak hjärtats blad
som kronans egen själ och röst.

Du är det hvita barn jag har;
jag vaggar dig, jag kan ej dö,
så länge bara du är kvar
bak somrars blom och vintrars snö.

II. Som fåglar.

SOM FÅGLAR i lifvets förfärliga snö
människans blickar förirras och dö

fjärran, där ingen vet.
Väg, väg i villo
så flyger all längtan till spillo
och sänker sin vinge och störtar i stjärnornas
ödslighet.

III. Morgonens hjärta.

KOMMA DEN eviga morgonen nära,
det var min vandrings heder och ära;
ingen var sonlig mot lifvet som jag,
alltid en blånande morgondag
lyste mig fram genom tiden.
Närmare morgonens hjärta jag skred,

daggen syntes på mörkblommig hed —
lärkor! lärkor! — och natten var liden!

IV. Gammal sorg.

GAMMAL SORG kan länge sjunga,
sparar toner, hjärtletrogen,
väcker som en fågeltunga
midt i natten hela skogen.

Och den mörka skogen klagar:
söfda fågel Sorg, du lilla
gråa röst från onda dagar,
blir du aldrig, aldrig stilla?

Dubbelgångaren.

Ur konsul J. Simonsons efterlämnade reseanteckningar.

(Slut från föreg. n:r.)

JAG VAR förvånad öfver den plötsligt hätska tonen. Men samtidigt kände jag något liknande medlidande stiga inom mig. Jag vill aldrig förolämpa någon och jag gaf honom en ytterligare förklaring. — Vi skildes dock i en tryckt stämning. En underlig, överklig sinnessämning, något i släkt med det nervösa tillståndet under häftigt åskväder.

Jag gjorde ovillkorligen den reflexionen att herr Weng var i allo angenämare, äfven till utseendet, på morgnarna än om natten.

Och samma natt väcktes jag af att Hektor tjöt som besatt. Regnet slog på mina fönster och det blixtrade. — Hunden tjöt i två timmar. Jag gick upp och låste min dörr, och det var gryning då jag föll i sömn på nytt.

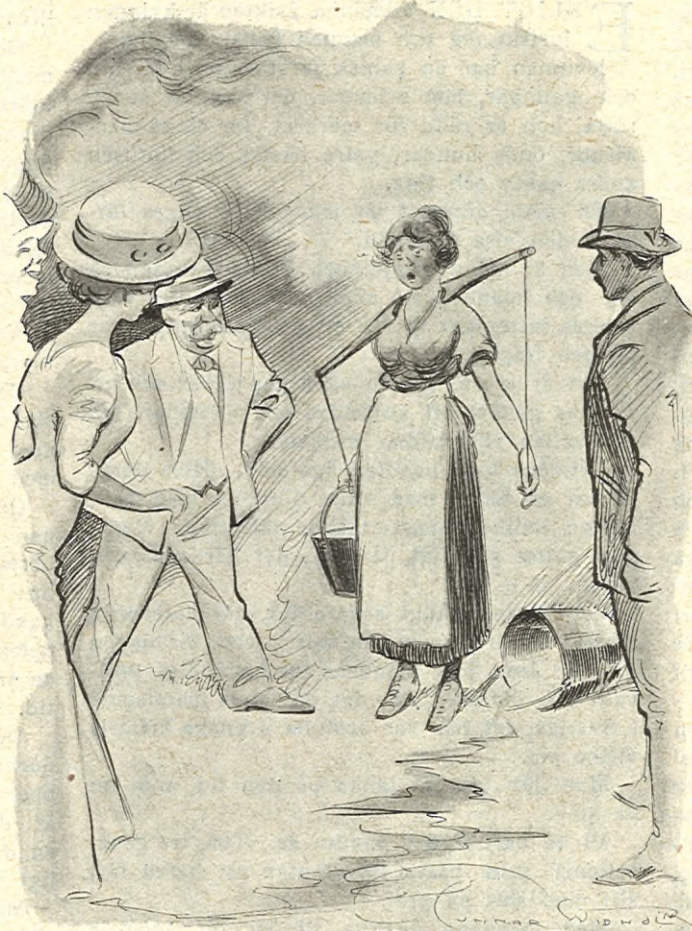
Det var en vecka efter todokyvällen. Vi hade nu blifvit ett tjugotal badgäster och bildade en stor familj — till det yttre. Och lika många väntades innan månadens slut. Jag började fundera på att resa.

En afton, sedan damerna brutit upp, sutto ännu två l'hombrepartier på åtta herrar kvar i kaféet. Det var nymåne och stjärnljus, men litet kyligt.

Plötsligt ljöd ett fasans skrik från vänstra flygeln. Det var en kvinnas röst och den utstötte efter det första gälla ropet ännu tre höga skrik — den sortens skrik som öfvervældigande förskräckelse eller lifsfarlig smärta frambringar. "Som om knifven sutte i'n," som det heter.

Kortspelarna lade ned korten och sågo på hvarann. Hotellfönstren slogos upp och damerna ropade förvirrade frågor. — Så hördes på en gång höga, gälla, skärande skrin om hjälp: — Hjälp, hjälp, — oh, hjälp!

Vi störtade alla ned mot flygeln. Där var intet att se. Planen låg tom, endast de öfvergifna korgstolarna stodo i rad utmed väggen. Så sprungo vi rundt byggningen, och där bakom, åt klitterna till, stod darrande och gråtande en af tjänstflickorna.

Och frågorna haglade. Det fanns intet annat att se än den ensamma, uppskrämnda pigan och en tappad och ikullvänd vattenspann. Rundt om låg heden och klitterna i grönt och gråblått dunkel.

— Hvad är det?

Och efter många hickningar och snyftningar kunde flickan berätta, att hon hade glömt vid kvällsstädningen att ge herr Weng vatten i handkannan. Hon hade därför tagit en bleckhink, som vanligt, och gått till hans rum, knackat, men fått intet svar. Då hade hon öppnat dörren och funnit att herr Weng låg djupt insomnad i sin säng. Han var afklädd och hade täcket öfver sig — hon lade märke till detta; ty han hade somnat från ljuset och det gick hon fram och släckte. Därpå gick hon tyst sin väg, stängde försiktigt herr Wengs dörr och var glad att hon ej väckt honom.

Hon gick med den halftomma spannen direkt från tyskens rum till flygelns bakdörr — en

längd i tid af mindre än trettio sekunder. Och då — då såg hon rakt från närmsta klitt, alldeles vid huset med lifräddningsbåten, herr Weng i sin vanliga sportkostym med grön hatt och målarlåda komma rätt på henne. Skymningen var ljus nog för att utesluta misstag och hon blef så häpen att hon tappade hinken. Vid detta buller hade artisen lyft hufvudet och han hade sett så förfärlig ut — hans ögon voro alldeles svarta! — och han hade dragit fram en lång knif och rusat på henne. Det var då hon skrek på hjälp, gång på gång, och sen visste hon icke mer. Inte annat än att herr Weng var plötsligt borta och vi omkring henne.

Vid detta slut på historien brast hela sällskapet (jag undantagen) i ett skallande skratt.

— Hun er s'gu tosset! sade professorn. Flickan började på nytt gråta:

— Ja, snyftade hon, jag vet ju att det inte kunde vara herr Weng, för han ligger och sover, men — men — men hvad är det då?

— Hör på, sade jag i bestämd ton, att flickan varit utsatt för stark skrämelse kan väl ingen tvifla på. Hon darrar ju i alla lemmar! — Jag föreslår, att vi dock se efter, om det verkligen är herr Weng som ligger i hans säng! Jag skall åtaga mig gå in — låtsas vilja låna ett eller annat. Kom!

Och alla följde mig. Men när jag kom i n:o 10, fann jag mycket riktigt målaren Weng snarkande godt och det i broderad nattskjorta till på köpet. Hans målarhabit låg ordentligt hopvikt på en stol och bredvid höll hatten med fjädern vakt hos målarskrinet.

Så kom min sista upplevelse med herr Weng. — Och den bevarar jag inpräntad på näthinna och i hjärncell till dess jag dör. Var det en hallucination, en feberdröm? Jag kan endast — och i korthet — återgifva det förfärliga minnet.

Jag hade efter middagen gjort en afskedstur kring klitterna och längs stranden. Solen var

För Idun af
HENNING BERGER.
Illustrerad af Gunnar Widholm.

ROSENFORS
HAFREGRYN

Vi bedja få fästa husmödrars uppmärksamhet på, att våra sedan länge kända och efterfrågade fabriker af hafregryn och sundhetsmjöl numera finnes att tillgå i de flesta större speceriaffärer. Genom nyuppfunna, fulländade prepareringsmetoder samt genom användande af den finaste råvara, framställa vi ett fabrikat, som i smak och näringsvärde står främst bland alla i handeln förekommande hafrepreparater. Efterfråga alltid Rosenfors hafregryn och sundhetsmjöl, hvars tillverkning står under läkares kontroll. Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.

Vördsammast Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar.

längesedan nedgången, men vid hafskanten var det ännu ljust. Då jag kom in på ljunghämnarna såg jag hur hastigt det skymde. Fönstren från hotellets baksida glimmade i citronljus.

Och här, på en låg sista höjd, en stelnad sandvåg som gaf lä åt byggnaden, kunde jag se rakt in i rummen — af hvilka de flesta ännu icke hade gardiner nedfällda. Där var mitt rum — mörkt, men med halföppet fönster, och i karmen stod en låda Hirschsprungcigarrer. Så kom dörren till gången, en svart rektangel. Och på andra sidan var det klart upplysta fönstret till hr Wengs kammare. Han hade redan lagt sig, och då jag sneddade förbi, såg jag att han somnat från ljuset, som vanligt, och med någon Zeitung ännu i handen. Han låg på rygg med halföppen mun och jag hörde ut i gången hans maskinsnarkning likt en jättehymla.

Men jag kände mig ej sömnig. Det var mig omöjligt att ännu gå till sängs. — Jag ville prata litet med professorn.

I kaféet fick jag veta att hela familjen gått till fjorden för att se på en nattfiskning. — Om jag gick så och så och så, skulle jag säkert hinna dit eller åtminstone möta dem. — Kvarnen, som syntes långt bort, var för resten ett märke att gå efter. — Jag kunde också gå tvärs öfver heden, det var ingen dimma i afton och alldeles torrt.

Nej, det var ingen dimma, men tio minuter efter det jag begifvit mig iväg var hela nejden insvept i ett töcken, som likt stora bomullsbollar rullade upp öfver markerna. Det var den äkta jylländska västerhafsdimman, som är jordens mest fantastiska. Snart såg landskapet ut som en karta af månen, med otaliga ringberg; och därpå växlade karaktären till ett Sibirien med oerhörda snöstapper och milslånga isbelagda sjöar. Till sist trodde jag mig sväfva bland molnen och jag tappade all känsla af väderstrecken. Försvilad snurrade jag rundt i denna trolluft, våt högt upp öfver knäna. Jag hade råkat in i en sädesåker och trampade omkring fullkomligt på måfå. Radd var jag också att falla i något kärr eller dike och det föll mig in att uppgifva ett par höga hjälphojtanden. — Ty jag kunde ändå icke vara så långt aflägsen från hotellet eller någon af de kringspredda hvita bondgårdarna.

— Hoj — ohoj! skrek jag.

Inte ens ett eko svarade. Källarfuktig luft kom som i klumpar, som ett ostron eller en groda, in i mitt spärrade gap och täppte till halsen. — Egendomligt nog var det ljusare än nyss. Det var som själflyste denna dimma, som om den hade magasinerat dagsljus. — Jag ropade än en gång.

Och se — i töcknet förtätades något till en gestalt, som kom närmare och närmare. På blott ett par stegs afstånd ifrån mig blef den helt fri från dimbomullen och stod där som en man — men, du store gud, hvilken man! — Det var artisten Weng.

Jag stirrade in i hans gipshvita ansikte och nu såg jag att ögonen liknade vattengrumlad absint. Munnen var dragen nedåt och mellan de blå läpparna såg jag hans tänder. Han såg ut som en död eller ett spöke. — Ett par sekunder stodo vi där och stirrade på hvarandra. Därpå hörde jag ett gurglande läte stiga ur lyskens strupe. Och med ens drog han med höger hand från vänsterhöften en lång sjömansknif och störtade i ett hemskt rytande på mig.

Hur gick det till? Jag vet icke. Hur hann

jag? Jag vet ej, vet ej! Jag vet blott att jag med af fasa bultande hjärta sprang — nej flög, som jag aldrig förr eller senare rört mig. Mina gamla bourgogneben arbetade som poppellrar. En gång slog jag ikull, men jag bokstafligen studsade upp igen, som hade jag varit gjord af guttaperka. Ett tag halkade jag och fläktes upp som en akrobatdansös, hvilken gör "the split". Men det gick vidare undan.

Och hela tiden hörde jag en hväsande andedräkt bakom mig och en gång kände jag ett kloklignande grepp i min axel. Så svartnade det för ögonen och min sista blyttanke var: nu får du hjärtslag och dör!

Jag föll — i armarna på professorn.

Jag vet, att jag själf i deras sällskap gick hem. Men benen vacklade ibland. I hotellet gaf han mig en insprutning af något underligt fluidum som gjorde mig fullt kry och äfven tog bort tröttheten. (Den gode professorn nekade mig dock ett recept på detta elixir — och det var nog ett klokt förutseende!) — Jag gaf en något virrig framställning af min språngmarsch. "Sanningen" föll mig ej in att berätta, ty jag vill ogärna skrattas åt eller tagas för litet rubbad...

Men här säger jag:

Från professorns rum gick jag direkt, för sista gången, in till herr Weng. Och han låg, snarkande och sömnsvettig, såsom jag en half-

Till våra läsarinners kännedom

meddelas, att vid 1909 års slut hos oss fanns innestående en behållning af 890 kronor 20 öre från den tid, då Idun anordnade skollofskolonier, och att detta belopp nu tillförts den fond, som af oss bildats för utdelande af ett årligt pris genom Iduns Kvinnliga Akademi. Stockholm i januari 1910.

Red. af Idun.

timme förut sett genom fönstret, i sin säng. Ljuset brann och i sin hand höll han alltjämt den tyska tidningen.

Dagen därpå reste jag.

*

Det var två år efteråt som genom världspresen gick en sensationell klippnotis om en tysk artist Weng, hvilken uppe i Montmartre häktats för mord. Men åter måst frigifvas, då han med flera trovärdiga vittnen, bl. a. sin portvakt, kunde styrka att han, då mordet begicks, var sofvande i sin ateljé vid rue Marcadet. — Uppståndelsen var stor, och fallet diskuterades lifligt, ty äfven trovärdiga vittnen på motsatt sida funnos, hvilka bedyrade att de sett mannen ifråga stöta en sjömansknif i en stackars slinka uppe i en af La Buttes krokgränder.

Och härmed har jag skrivit nog om det enda dubbelgångarfall, som kommit på min lott. — Jag ser ibland för mig den danske professorns militärfigur (han liknade i parentes vår ryktbare öfverste M., som jag förresten blott känner till utseendet), då han leende förklarade:

— Hun er s'gu tosset!

Ja, ja, kära professorer! Men kommer jag än en gång till München, så — det är allt jag kan säga: inte far jag ut till Dachau och letar efter herr Weng, Kunstmaler!

Alma Forsberg-Dalhoff.

IDUN HADE för någon tid sedan nöjet att publicera en intressant interiör från konstnärskolonien å Skagen, hvars sammanhållande medelpunkt Drachmann på sin tid var och af hvilken författarinnan till vår artikel, fru Alma Forsberg-Dalhoff, själf varit medlem. Fru F., som är danska till börd, har nämligen flere

år lefvat inom vårt grannlands litterära kretsar, och personligen litterärt kunnig och intresserad som hon är, hade hon därför de bästa möjligheter, när hon bosatte sig i Stockholm för några år tillbaka, att gå i land med sin föresats att göra dansk litteratur, speciellt den klassiska, känd i Sverige. Hon har också under de senare åren utöfvat en vidsträckt föreläsungsverksamhet, särskildt i våra skolor, och därvid lyckats i sina sträfvanter att väcka intresse för sitt hemlands litteratur. Under den närmaste tiden kommer hon att ge en föreläsningsserie å Pedagogiska lärokursen.

Detta är emellertid blott den ena sidan af fru Forsbergs verksamhet. Genom politiska korrespondenser i Nationaltidende och andra danska publikationer under märket Kvirin samt genom sina utmärkta tolkningar af Frödings och Tavaststjernas arbeten har hon förmedlat kännedomen om Sverige och den svenska litteraturen i sitt hemland.

Fru F. har dessutom verkat för djurskydds-saken såsom medlem af styrelsen i Nya föreningen för djurens skydd och såsom föredragshållare i djurskyddsfrågor.

Hvarje husmoder **Barngarderoben** Hvarje sömmerska
bör **likaså.**
prenumerera på **12 häften årligen.**
Pris för helt år 3 kr.: halft år
kr. 1:60. Lösnummer 30 öre.

PÄRMAR

till IDUN 1909 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50 Iduns
romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvi-
sition och likvid i postanvisning insändes.

Musikhistoriska Muséet.

FLYTTAR IN

I NY

RYMLIG LOKAL

ÅTSKILLIGA år ha gått sedan Musikhistoriska muséet, grundadt genom frikostiga donationer af grosshandlaren Carl Claudius i Malmö, helt blygsamt inrymdes i ett par rum i Operahuset. Sedan dess har det intressanta muséet flyttats än hit, än dit inom hufvudstaden, tills det nu fått nya och utvidgade lokaler i huset n:r 20 Ridaregatan, dit pressen häromdagen var inbju-

ETT RUM

ÄGNAT ÅT

WENNERBERGS MINNE

Malmö i ett samkväm, där man sjöng gluntar. Sångarne voro grosshandlare Claudius och redaktör Simon Bromée. Bland åhörarne befann sig en annanmycketkänd Malmöbo, konsul Hugo Lindgren, hvilken under aftonens lopp flerfaldiga gånger uttalade sin förtjusning öfver Gluntarnes melodiska och poetiska behag. Plötsligt riktade sig Claudius till honom med orden: "Du kunde gärna donera

UNGDOMSPORTRÄTT AF WENNERBERG.

den att bese samlingarna, som vuxit betydligt under åren. Men muséet har dessutom vunnit en alldeles ny sevärighet i det nu tillkomna Wennerbergsrummet, ägnadt åt minnet af Gluntarnes och ett flertal af våra odödliga studentkvarteters diktare. Hur det rummet uppstått har sin egen lilla historia. Det var en kväll i

1. Originalmanuskript till Nattmarschen i St. Eriksgränd. 2. Porträttrummet med Jenny Lindsutställningen

5,000 kronor till ett Wennerbergsrum i Musikhistoriska muséet i Stockholm!" Den andre gick in på förslaget och rummet är nu en verklighet och en sevärighet af stort intresse. — Operans kamrer, herr Johannes Svanberg, tjänstgör fortfarande och med oförminskadt nit som muséets föreståndare.

i midten. 3. Utställning af stränginstrument med Bellmans cittra till höger. 4. Wennerbergsrummet.

Det nya århundradets läkekonst

DOKTOR BAGGES

MEDICINSKA

LJUS- OCH

RÖNTGEN=

INSTITUT I

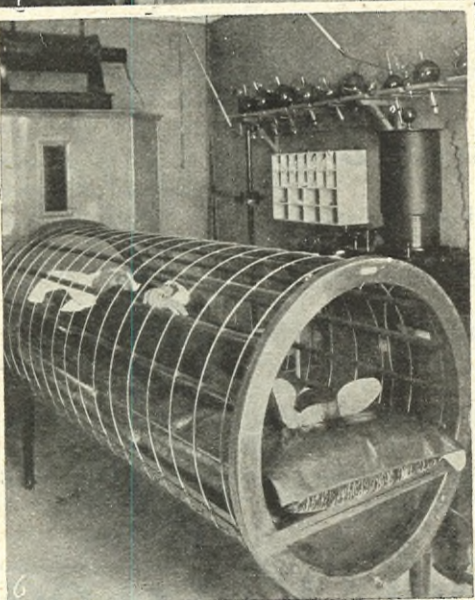
GÖTEBORG

BLAND DE underbara uppfinningar, som under de senaste åren slag i slag gjorts å den medicinska vetenskapens område intaga de nyupptäckta me-

toderna för ljusbehandling genom Finsenljus och Röntgenstrålar och s. k. Teslaströmmar ett framstående rum. De ha öppnat helt nya vidder för läkekonsten, nya

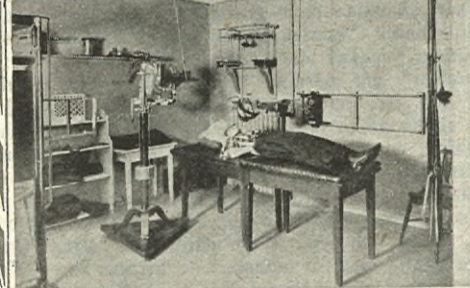
DOKTOR IVAR BAGGE.

möjligheter att upptäcka sjukdomsorsaker och att behandla svårartade, hittills som obotliga ansedda sjukdomar, såsom lupus och kräftsvulster, elakartade hudsjukdomar och sår, förkalkning i blodkärlen o. s. v.

Men det är först när dessa nya metoder bli omsatta i praktiken och finnas tillgängliga midt iband oss, som de kunna bli till både tröst och hjälp för lidande. Det är därför af största betydelse att våra svenska läkare visat sitt intresse för de nya metoderna och följa med de framsteg deras vetenskap gör. En af

1. Röntgenfotografi af tuberkulösa lungor. 2 o. 3. Dr. Bagges bibliotek och mottagningsrum. 4. Undersökningsrummet. Dr. B. företager en genomlysning. 5. Finsenrummet. Till vänster radiumbehandling, i midten kvicksilfverkvartsljusbehandling, till höger Finsenbehandling. 6. d'Arsonvalbehandling. 7. Röntgenbehandling. 8. Teslabehandling.

dessa läkare, som speciellt ägnat sig åt de nya ljusmetoderna, är doktor Ivar Bagge i Göteborg, föreståndare för ett medicinskt ljus- och röntgeninstitut, från hvilket vi i dag lämna några intressanta interiörer. Det är en mångsidig verksamhet, som utövas å en hälsobringande ljushård lik denna. Öfver allt se vi patienter under behandling af det sjukdomsdödande ljuset, som anbringas på det sjuka stället.

Från att vara helt litet och äga blott en röntgenapparat har institutet utvidgats under de tio år det nu ägt bestånd, så att där för närvarande arbetas med fyra röntgenapparater, en finsenlampa, en kvicksilfverkvartsljuslampa och två apparater för teslaströmmar.

År 1905 anskaffades $\frac{1}{2}$ centigram radiumbromid till institutet men blef snart otillräckligt för dess behof, så att förrådet af det dyrbara läkemedlet ökades med ytterligare $\frac{1}{2}$ centigram. Alltsedan finsenapparaten installerades, har institutet deltagit i kampen mot den förfärliga sjukdomen lupus och har sedan 1907 rättighet att i likhet med S:t Görans Ijusinstitut i Stockholm och Finseninstitutet i Köpenhamn mottaga lupuspatienter med statsunderstöd.

Reform-matsedlar.

En replik från Alarik.

"HUSMOR PÅ LANDET" har i nummer 3 af Idun under rubrik Kött diet eller Växt diet? fått införd en artikel, afsedd att vara en gensaga mot undertecknads uppsats i ett tidigare nummer, däri jag förordar en i Hindhedes anda reformerad allmogematsedel såsom normalmatsedel för svenska hem. Då emellertid artikel författarinnan ganska grundligt missuppfattat mina afsikter och hvad saken verkligen gäller, har jag ansett mig ha rätt och intresse af att ännu en gång taga "Iduns" spalter i anspråk.

"Husmor på landet" börjar sin kritik med att konstatera, att jag måste vara vegetarian att döma af "de konsekventa utslutningar af kött och fisk" jag skulle hafva rekommenderat. Detta är aldeles oriktigt. Af min artikel torde med all tydlighet framgå, att det var i ekonomiskt syfte, som jag rekommenderade en enklare matsedel. Och detta är fullt i Hindhedes anda. Lika litet som han är jag en systemman. Och att jag ingalunda företagit några konsekventa utslutningar af kött och fisk ur "Iduns" matsedel, finnes lätt vid genomläsning af den af mig förkortade matsedeln. Å densamma förekommer hvarje dag till frukost smörgåsbord, som enligt vanligt svenskt språkbruk betyder smör, bröd och diverse uppskurna saker, hufvudsakligen s. k. soffel. Alltså först och främst minst ett slags soffel till frukostens smörgåsbord. Vidare innehålla de af mig reviderade matsedlarne efter utslutningarne följande: *Söndag*: middag: gädda å la Homburg med kräftsås. *Onsdag*: frukost: sill med smör och ägg; middag: köttkroketter med champinjonsås. *Torsdag*: middag: grönkål med fläsk. *Lördag*: frukost: strömmingslåda; middag: bräckt skinka med bruna bönor. Alltså har jag unnat mänskligheten såväl soffel hvarje dag å smörgåsbordet om frukostarne som också lagade fisk eller köträtter fyra af veckans sju dagar. Och om "husmor" vill närmare se efter, upptager veckans matsedel sex (6) st. lagade fisk- eller köträtter. Lämpligen kunde ju matsedeln för veckan så ändras, att dessa sex rätter fördelades på sex af veckans dagar. "Husmor" har sålunda ingen grund för sitt uttalande, att jag skulle hafva "konsekvent utslutit" fisk- och köträtter under veckans alla dagar.

"Husmor" går därefter vidare och deducerar mitt förslag om en "reformerad allmogematsedel" därhän, att jag skulle hafva tänkt på och utgått ifrån en sådan matordning, som "de fattigare bland allmogen, torpare, daglönare m. fl." följa. Och så målar "husmor" en mörk tafla för att inpränta, hur ohälsosamt det är att lefva som de fattigare bland dessa, eller af sill och potatis, kaffe och bröd samt margarin. "Långt ifrån att taga denna diet till mönster" — utropar hon — "afskräckes man därför vid åsynen af de blodfattiga barnen, de magra, illa utvuxna ynglingarne, de bleka föga utbildade flickorna i de fattigare allmogehemmen." Ja, tacka för det. Men jag ber "husmor" komma ihåg, att jag rekommenderade en reformerad allmogediet icke en deformerad sådan, som "husmor" behagat beskrifva den — en fullständig hungerdiet.

Summan af "husmors" tankar i anledning af min artikel, och den har ändå, som hon erkänner, gifvit henne "åtskilligt att tänka på", blir "att Iduns matsedlar äro bättre sådana de äro utan de ändringar, Alarik

förordar, samt att Hindhedes eller riktiga vegetarianers dietförslag för sin förmodade billighets skull icke böra få förleda den svenska matmoderna till att i hemmet afskaffa köttet och fisken." Med nedanstående rader vill jag emellertid göra ett försök att så tydligt det står i min makt angifva, hvad jag menar med en reformerad allmogematsedel, och hur jag tror att hushållskostnaderna i våra svenska hem, eller i många svenska hem skulle kunna kraftigt minskas, utan att vederbörande därför behöfde ställas på svältkur.

Då jag talade om en reformerad allmogematsedel hade jag i mitt minne matordningen i det enkla tjänstemannahem, som var mitt eget barndomshem. Matordningen var där enkel, sund och närande, lika långt skild från öfverflöd som från brist, som Don Quixote sade, då han satt och åt rötter på Blå bergen. Mycken omväxling förekom icke, och vanan gjorde, att ingen ägnade öfverflödiga tankar åt att komponera nya rätter. Om morgnarne kl. åtta frukost, i regel bestående af slätvälling med stekt fläsk, varmt eller kallt, samt bröd, alltid groft hemmabakt rågröd. Om söndagarne i stället någon lagad rätt samt kaffe. Middagen åtminstone tre gånger i veckan stekt fläsk och potatis. Ofta till supanmat lingon och mjölk eller fruktsoppa, om sommaren filmjölk och krusbärskräm och mjölk.

Till omväxling salt kött och potatis, arter och fläsk och plättar, bruna bönor och fläsk, rotmos och fläsk, paltbröd och fläsk. Ytterst sällan färskt kött och då nästan alltid kalkkött. Fattiga riddare, kroppkakor, raggmunk, korfkaka voro omväxlingsrätter, som då de förekommo, väckte stor förtjusning hos oss barn. Vid slakttiderna blef matsedeln ännu mera omväxlande. Tanken på allt det goda, som då förekom i form af palt, lungmos, sylta, olika slags korf, grynkorf, syrkorf, köttkorf, mjölkkorf, hackekorf m. fl., glödhopp o. a. läckerheter kommer det ännu att vattnas i munnen.

Middagen åts kl. 1. Vid 4-tiden vankades aftonvard: en smörgås eller "smultgås" eller en skifva bröd med ost. Till kvällsvard, kl. 8, förekom i regel rågmjölsgrot (vattengrot) och mjölk.

Detta vill jag kalla en i viss mån reformerad allmogematsedel. Det är en enkel, billig, lättlagad och hälsosam matordning. I våra dagar, med våra förbättrade kommunikationer, torde matsedeln kunna göras mera omväxlande utan afsevärdt högre kostnader. Färskt kött torde ock numera kunna ersätta det stekta fläsket icke alltför sällan utan att sådan "lyx" behöfver fördrya hushållet något att tala om. Och en husmoder bör, om hon därtill ägnar någon tanke, äfven kunna taga reda på och anrätta smakliga rätter utan fisk eller kött till hufvudrätter till middagarna för omväxlings och ekonomiens skull. Ej heller bör det i hemmen fastslås som en regel, hvilken icke får tåla något undantag, att det fordras minst två rätter till en middag. En middag med en enda rätt allt emellanåt skadar icke för principens skull. Att dricka till maten är icke nödvändigt. Ölet må kunna sparas in.

Så där har jag tänkt mig, att de svenska hemmen skulle kunna reformeras i matväg. Kära "husmor". Det är visst riktigt, som Ni säger, att Iduns matsedlar oakortade äro "bättre". Men jag vill till slut berätta en liten historia. Det var i ett svenskt hem, där man alltid hade ätit efter sådana där "bättre" matsedlar. Och allting var i det hemmet efter en "bättre" ordning, allt förstklassigt och fint och bra. Men hur det nu var, molnen på familjefaderns panna blefvo allt tyngre. Den goda, snälla husmoderns ansträngningar att släta ut rynkorna med "mat och glädje" lyckades icke. Och en vacker dag förklarade han, att det var slut med de goda dagarne, att de stodo inför konkurs och ruin.

Med denna lilla banala, alldagliga historia vill jag icke kasta någon skuld för ruinen på den goda, snälla husmodern. Hon hade hållit deras hushåll i nivå med mannens stånd och ställning och fört ett godt, borgerligt hem. Det tillkommer icke mig att här undersöka i huru många analoga fall ett sådant där "godt, borgerligt" lefnadssätt bidrager till folks ekonomiska ruin. Men kära "husmor", om din make icke har invigt dig i eder ekonomi, så att du i grund känner till, hur den står, hvilket är din odisputabla och enkla rättighet att känna, och om du skulle upptäcka, att trots de goda matsedlarne allt mörkare moln stiga upp på hans panna, då tror jag det kan vara på tid för dig att vänligt säga till honom, att om det skulle lätta bekymren för honom, så skulle det nog gå för sig att göra hushållskostnaderna mindre. Så ber du få veta, hur det är med ekonomien, och allt eftersom du får veta, hur det är, bör du kunna bedöma, om det är nog att reformera matsedlar enligt min metod, hvilket skulle inbespara 780 kr. om året, ganska säkert, eller om ni behöfva spara ännu mera. Ni ha f. n. tre jungfrur. Barnen äro ju inte längre så små, att de ej kunna kläda sig själftva. Och om ni ska ha så där enkel mat, kan det ju inte vara nödvändigt med särskild kokerska. Och själv är du frisk och duktig, kära "husmor". Om ni i stället för tre jungfrur ha en duktig ensamjungfru, spara ni in minst 1,000 kr. om året. Och om ni ska ha det så enkelt, så bör ni inte ha så stor våning att städa och hålla ren, som tar en sådan tid. En våning med

ett rum mindre kostar 250 kr. mindre. Det kan sålunda gå att lefva för 2,000 kr. mindre om året än förut.

Sen ni två, din man och du, allvarligt och innerligt dryftat och kommit till enighet i detta viktiga ämne, så tror jag icke du behöfver befara, att "brumbjörnen" förrädd vänder i dörren, då du bjuder honom en af "Alariks" matsedlar, eller att han går ut och äter en extra middag på en restaurant.

En vändpunkt i Tegnér's lif.

Otryckta dokument och aktstycken.

För Idun af D:r Karl Stjernkrantz.

(Forts.)

MED INGEN FAMILJ i Lund umgicks Tegnér särskildt under de senare åren af sin vistelse där så förtroget som med familjen Faxe. Biskop Faxe själf och Tegnér voro till sin läggning allt för olika för att känna någon egentlig själsfrändskap, men desto större var förståelsen mellan skalden och Helena Faxe. Och det är icke för mycket sagt, att hon i viss mening var hans goda genius. Sorg och glädje, skämt och allvar voro på ett särskildt sätt gemensamma i de två familjerna. Det gafs därför knappast någon händelse af mera ingripande art, vare sig af sorg eller glädje, i den faxeska familjen som Tegnér icke hugfäste och adlade genom sång, på samma gång som Helena Faxe å sin sida på mångfaldigt sätt var det tegnerska husets vängel, sänd ur skyn åstad. När sonen i biskopsfamiljen i Lund docenten och vice bibliotekarien Jakob Faxe vid unga år borttrycktes 1827 af en i staden härjande nervfeber, hur innerligt vackert låter ej skalden sina egna minnen ingå i den krans han nedlägger vid den aflidnes graf. Denna dikt, oafsedt dess utomordentliga skönhet, har för Tegnér's vidkommande ett icke ringa biografiskt värde.

Vännerna klaga från Lund, ty döden är lös bland dem alla,

vandrar från hus och till hus, plockar det käraste ut. Fader lägges på bår vid kvidande tvillingars vagga, fästman ryckes från brud, sonen från gråtande mor. Darrande öppnar min hand hvar ett bref, hvar ett är en Jobspost, gömmer blott tårar och sorg under det svarta signet...

Och med en rent beundransvärd stämmingsriktedom och poetisk gestaltningsförmåga samlar han den faxeska familjens minnen i en brännpunkt af lefvande lif — den aflidne Jakobs, Louises, som nu lefde ett glädjefattigt och bekymmert lif i Syd-Amerika, »antipodernas land», och aldrig återsåg fosterjorden, samt makarna Faxes.

Redlige Jakob, du ock! Din Jakobsstege till himlen steg du för tidigt uppå, kunde väl stannat hos oss...

Minns du — du minnes det visst, ty de saliga kunna ej glömma -- hur i ditt fäderneshus — ack, det var länge ock mitt —

glädligt förtrolighet satt och språkade kvällen igenom,

knäppande uret allen visste hvad aftonen led. Själ meddelte sig själ, och de vingade orden som fjärlar,

sommarens brokiga barn, svärmade fria omkring. Då i vår vänliga krets satt du, lik lugnet i solsken, yngling till åren, men man både till hjärta och själ. Allas förtrogne var du, men föräldrarne var du på en gång

Innan 7 kr. betalas för ett snörlif, bör ifrån Franska Snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

IDUNS MODELLKATALOG

Ombärlig för alla sömmerskor och för alla hem. Fyra rikhaltiga säsonghäftan årligen. Kolorett omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

hjärtlig och vördande son, hjärtlig och tänkande vän.
 Lyckliga dagar var det, tryggt stod det älskade huset,
 fylldes af glädje och hopp — nu är det öde och tomt.
 Antipodernas land, de kopparfärgades, håller dottern hos sig, hon har natt, när det är dager hos oss.
 Henne och suckande far världshafvet ligger emellan, ack, men ett djupare haf skiljer dock honom och dig.
 Trösten för åldriga dar, förhoppningens krona i släkten,
 nu är hon fallen till jord, löfvas ej mera igen.
 Se, det stundar till påsk och lärkorna taga i skyar
 upp uppståndelsens psalm, hälsa den kommande vår.
 Upp står lifvet på nytt, det blir grönt på Helgonabacken,
 knoppar på gungande gren svälla som ynglingens hopp.
 Backen är härlig att se, det är hatten som slätternas Flora
 sätter på flygande hår, smyckar med blommor och löf.
 Backen är härlig att se, han är full med minnen och dikter,
 Absalon, Saxo och Finn skynta bland skuggorna där.
 Fader, vill du ej gå på dess höjd och skåda, hur solen
 sjunker i vågorna ner, hälsar till främmande land?
 Moder, vill du ej se, hur död förgätmigej öppnar ögonen åter, de blå, blickar ur mullen igen?
 Hvarför dröjen I så? I afton kommer ej Jakob, fordom han följde er dit, nu är han gången förut.
 Vandren likväl, I enslige två, det är skönt till att vandra
 mellan de stammar man satt, som bland de glada man gör.
 Kvällen med vingar af guld har lagt sig och hvilar på Sundet
 som ett odödeligt hopp hvilar på grafven ännu...

Jag har med afsikt gjort utdraget af denna härliga dikt så utförligt, ty den visar därjämte hur innerligt Tegnér var fästad vid Lund och själfva trakten däromkring — Lunda-slätten. Och det var en kärlek, som han behöll lifvet igenom. I sina bref från olika tider ger han ofta uttryck däråt. I själfva verket var det helt naturligt att denna trakt med dess milda klimat och bördiga jord, med sin yppiga frodiga vegetation, som utvecklar en verklig festivitas, skulle göra ett starkt och outplånligt intryck på skalden. Särskildt dröjer han med förkärlek vid Lundagård och Helgonabacken. »Det är skönt till att vandra mellan de stammar man satt», säger han i dikten här ofvan. Biskop Faxé hade nämligen gjort nyplanteringar på Helgonabacken samt i en af löfjättarna på backens krön byggt ett lusthus, från hvilket man hade en charmant utsikt öfver staden och slätten, men äfven öfver Sundets böljor och Köpenhamns tornspiror. Det var sålunda i bokstaflig mening man kunde se, hur solen »sjunker i vågorna ner, hälsar till främmande land». Helgonabacken eller Minnen från Lund kallade han också den dikt, i hvilken han velat låta sitt lifs erfarenheter och minnen välla in och forma ut sig till ett stort modernt epos. Men af denna storslagna plan blef som bekant endast fragmentet Gerda. I Resefantasier, skrifna under sinnessjukdomen 1840, då skalden var på resa från Stockholm till anstalten för nervsjuka i Slesvig, ljuda några brustna tårstänkta toner från hans lyra om Helgonabacken och Lundagård:

Rörd i Saxos stad jag träder in,
 skyndar längtande till Helgonabacken:
 gulnad krans bär han nu mer kring nacken etc.

Och i tanken går han därpå till sin »förr så gröna Lundagård», där Fritiof diktats och där »Gerdas morgonrodnad» sken mellan stammarna, där »så mörkt nu är» och »där nu löfvet hvirflar, vinden hviner». Och han fortsätter i dessa otryckta rader:

Ack, hur glad jag satt i forna dar,
 frisk och blommande och guldgulhårig,
 lutar nu mot graf, snart sextioårig,
 är en runsten på mitt eget stoft.
 Sängen ljuder än, men doft,
 ur det fordom friska hjärtat.
 Hvad har jag ej lidit och försmärtat!
 Än en gång, förrän min dag är all,
 jag dess kronor sätta skall
 öfver mina gråa lockar.

I den ganska omfattande, ojämma — här och hvar onekligen vackra och poetiska — otryckta tilldiktning af Gerda, som Tegnér företog 1840—1841, förekommer ett och annat om Lundagård, Helgonabacken och — Helena Faxé. Henne bevarade han i troget och tacksamt minne intill sin lefnads afton.

Sedan Tegnér flyttat från Lund, uppstod en intim brevväxling mellan de båda biskopsfamiljerna. Af denna korrespondens äro isynnerhet Tegnér's bref till Helena Faxé af stort intresse.

Efter att så länge ha hvilat i manuskript må de nu för första gången här framläggas i tryck och bli allmänhetens egendom.

Tufvan den 29 maj 1826.

Mångårig vänskap för mig och de mina, en moders ömma vishet och en systers öppna förtroelighet, ett umgänge så okonstladt och gladt att man ej rätt värderar det, innan man saknar det, ett öfverseende, som stärkte den svage och hejade den öfverbrusande — detta är allt saker, som väl kunde förtjäna en annan tacksägelse än jag här, stundligen belägrad af präster och andra skolgossar, ser tillfälle att aflägga. Skrif emellertid denna på uraktlåtenhetens icke på mitt hjärtas räkning. Var tvärtom öfvertygad, att det, så länge det ännu klappar, gömmer minnet af en godhet, en tillgifvenhet, som utgör icke blott mitt lifs glädje utan äfven mitt lifs ära. Denna och några få andra personers hågkomst är den rikedom jag samlat under mitt 27-åriga vistande i Lund och den jag hoppas ingen skall betaga mig. Jag vill svepas däri, när jag en gång ligger i min graf: det skall bli den skönaste inskriptionen på plåten, som pryder min likkista. Ack! ett namn berömdt i dag och i morgon förgätet eller smädat är litet för ögonblicket och intet för framtiden: men goda människors tillgifvenhet balsamerar hjärtat och bevarar det för förruttelse, så vidt annars ett poetiskt, ett hysteriskt, ett misskändt hjärta kan bevaras därför. Det är möjligt, att jag missförstått mångas: men säkert är det, att mitt blifvit missförstådt, helst af dem för hvilka jag öppnat det, af dem som lättast kunnat och bort fatta det: men jag är både glad och högmodigt att jag bibehållit och framdeles hoppas att bibehålla biskopinnan Faxés tillgifvenhet och förtroende. Svik mig icke i detta hopp: jag tål ej flera förluster i det afseendet.

(Forts.)

PÅ AFSTÅND såg man en vågig skogsrand, men nästan dold af oktobermorgonens dimmiga, gråa kuliss, som mjuk och rörlig släpade fram och tillbaka mellan granträdens drypande stammar.

Morgonrodnadens röda ljus hade plötsligt förbytts i en askfärgad dimma, som föll våt och kall.

Jägarne hade samlats på gräsplanen nedanför det hvita husets dubbeltrappa. På nedersta trappsteget stod jägmästaren och delade ut vapen.

Fritz, som kommit långt efter de andra, möttes af Stöbels jovialiska — god morgon, vinkelsprätt och sjusofvare, det blir en härlig jakt, mussjör och finsmakare. Efter kråker kommer raphöns. Finns flera kullar nere i hvitbetsåker, som vi kunna expediera längre fram på da'n.

Hans anlete uttryckte tillfredsställelse och segervisshet, och var med sin skära rodnad, sina klara ögon och sitt morgonfriska uttryck, en bjärt motsats till de unga männens bleka kinder och sträfva uttryck kring sammanbitna läppar. Till och med Fritz, som tycktes gå i en inre lycklig dröm och försjunken i ett haf af tankar, uthärdade ingen jämförelse med den nytre och ottekryste jägmästaren.

— Låt nu se att herrarne gör fina träffar. Men bäst att raska på innan dimman börjar falla på allvar. Jag skall placera herrarne.

Man följde den mur af hagtorn, som omgaf gräsparterrerna, och kom genom en öppning i häcken ut i trädgården.

Den gamle herrn stannade några ögonblick, medan man ännu hade det hvita huset i sikte, och nickade mot den svängda yttertrappan och de långa raderna af blanka fönster, de lätta balkongernas förgyllda bröstvärn —

— Nå — hvad tror herrarne — En tillflyktsort, som duger — inte sant? Där inne kan till och med en sådan liten finsmakare som Anne-Charlotte Rabe finna sig väl tillrätta! Hvad tros? Eller hur?

Hans ögon kisade nyfiket och slugt på de unga ansiktena, som misstroga och undrande vände sig emot honom —

— Jo, jo, mina vänner.

Han fortsatte hastigt sin gång utefter häcken.

Man hade kommit in i själfva trädgården. Vid den korsallé som bildades af de af kråkorna plundrade astrakanträden, utposterade jägmästaren jaktmännen vid hvar sitt träd och på femton meters afstånd ifrån hvarandra.

— Svärmen håller till där, han pekade mot några väldiga ekar i skogsbrynet, hvars grenskelett svagt rätade upp sig i dimman. — Jag har ett par pojkar där borta, som skrämna upp dem. På dubbelt håll vid ändan af allén stå två af mina skogvaktare. Hade det varit för ett par år sedan skulle jag varit med, nu blir reumatismen fördärfvad värre af att stå i morgonfukten, och nu har jag ju god hjälp ändå. Farväl så länge. Klockan åtta äro herrarne välkomna på frukost hos mig. Men hos mig förekomma inga grönfödersfantasier eller svärmerier i en till undergång dömd natur. Sånt får man lägga bort.

De sista orden voro tydliga ställda till någon person, närvarande blott i den gamle mannens tankar. Han nickade lätt och gick med raska och skyndsamma steg tillbaka genom häcken.

Hvar och en stod på sin post med ryggen stödd mot hvar sitt träd, geväret i hand, ögat spejande genom det böljande dundraperiet.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förrut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedan nämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige porto lit.

Idun 1892 2: —
 Idun 1893 (nr 1 felas) 2: —
 Idun 1895 (utan julnummer) 2: —
 Idun 1903 (med julnummer) 4: —
 Idun 1904 (med julnummer) 5: —
 Idun 1905 (med julnummer, nr 28 felas) 5: —

Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5: 50
 Idun 1907 (med julnummer) 6: —
 Idun julnummer 1894 0: 20
 Idun julnummer 1898 0: 20
 Idun julnummer 1905 0: 50
 Barngarderoben 1905, komplett 2: —

LÄS!

Luften började lysa mjölkvit. Det hvita täckelset föll och föll, ibland kompakt och tungt som en säck, ibland förtunnande sig till ett gråblått genomskinligt flor, hvarigenom himlens blå ännu skymtade, och hvarigenom trädens gula, fallande blad liknade i luften seglande blommor.

Hvarje hand omfattade bösskolfvarna med en fasthet, som om en bataljon fiender väntat attack i skogsbrynet. På en gång uppfylldes grannskapet af ett hundrastämmigt kraxande, ett sus af fram och åter fladdrande vingslag hördes, och långt bort i dimman började skott smälla, ett och ett, och ännu ett — och så ett oupphörligt skjutande, ett ideligt smatter som från en mitraljös.

Det var de i flanken af trädgården posterande skogvaktarne — och närmast dem, Karl-Axel — som sköto. — — Evald stödde skuldran mot trädet, invid hvilket han stod, och väntade. Kråksvärmen kom ej åt detta hållet, den tycktes flaxa fram och åter mellan skogsbrynet och trädgårdens utkant. Ett par gånger såg han eldglimtar som dämpad glöd fläcka dimman, fladdra upp, flamma och fräsa som eld i bomull — skott från Fritz, som stod honom närmast. Men själf fick han icke skjuta.

Ett ögonblick, då dimman brast i tu som en delad förlåt, såg han denne samla ihop de fåglar som lågo strödda kring honom, och såg hur han med ett ömt uttryck i sitt lyckliga ansikte luktade på en röd ros, som han bar i knapphållet på sin rock.

Och åter slöt sig dimmans ullskyar omkring honom, tätare och tätare — alltmer och mer ogenomträngliga — insvepte honom, lade sig som en tryckande tyngd öfver bröstet och gjorde det tungt att andas. Ingaf honom en känsla som om han sväfvat på skyar genom universum — ensam mellan himmel och jord. Ja, ensam — ty den han älskade skulle aldrig tillhöra honom, det stod med ens tydligt för honom, och ett doft hat mot det lyckliga ansikte, som visat sig bakom dimmans brustna förlåt, började uppstå inom honom. Och ännu tydligare såg han framför sig detta lyckliga ansikte sedan dimman slutit sig, och bredvid detta ett annat — som med ett huldt och ljuft leende böjde sig intill den unge jägaren och tryckte sin kind mot hans.

Evald kände en järnkrampa långsamt sluta sig kring sitt hjärta. Det glödde kring ögonen af feber, och läpparne kändes torra som sand. Tusen tankar sköto på en gång brodd. Och hans hand kramade bösspipan så att fingrarna hvitnade.

— — Gevärsskotten läto allt mera dofva, den fasta, lustiga klangen af smällarne, som förut fallit uti hvarandra, lät nu som insvept i bomull, det lät som ett ideligt klickande. Och så småningom tunnades skjutandet af, skotten föllo allt färre — hördes endast ett och ett med långa mellanrum.

Krokens barnkonvalescenthem.

VI INFÖRDE i nr 3 af Idun d. å. en artikeln "Ett konvalescenthem för barn" utan att ha af artikelns författare blifvit underrättade om, att hemmet sedan den skrefs blifvit omlagd till ett hem för lungtuberkulösa barn. Till rättelse af den ofrivilliga missvisning vi därigenom gifvit våra läsare meddela vi härmed att från o. m. 1910 endast lungtuberkulösa barn emottagas å Kroken.

Red. af Idun.

Så vardt det en lång stund tyst, man hörde endast vätan som i tunga droppar rann från träden. Plötsligt smällde åter tvenne skott tätt på hvarandra — sekund — snabbt följda af ett tredje.

— — Evald hade på en gång kastat bössan till kinden, skjutit tvenne skott upp i luften, därpå sänkt vapnet och siktat rätt in i dimman, åt det håll där Fritz stod.

Knallen från gevären drucknade i ett jämerskri. Så blef allt stilla som förut.

— — —

Frukostbordet stod dukadt i trädgårdspaviljongens salong, i hvars öppna kakelugn med flöjtspelande backanter på cheminéen en jättebrasa var inlagd. I länstolen tätt bredvid satt en äldre dam, hvars snö öfver hjässan ej dämpat elden i hennes lifligt glänsande ögon. Anne-Charlotte stod vid ett af fönstren till trädgården, den röda morgonrocken omslöt hennes figur som en eldflamma.

Jägmästar Stöbel satt på en taburett midt emot den gamla damen, delande ögats lifliga uppmärksamhet och tankens djupa lugn mellan Anne-Charlotte och grannen vid elden.

— Egentligen, min herre, borde jag förebrå er att ni vill ta ifrån mig mina dagars sällskap och tröst, sade den gamla damen.

— Jag försäkrar er, min kära fröken, att Anne-Charlotte skall besöka er mycket ofta. Inte sant, Anne-Charlotte?

Men Anne-Charlotte svarade ej, hennes öga syntes fjättradt vid någon som med hastiga steg kom ilande genom poppelallén.

— Här kommer Karl Axel, sade hon halfhögt.

— Karl-Axel, sade tant Anne-Beate, han blir då den första som får del af din glada nyhet, min vän.

— Ja, ja, sade jägmästaren som med ungdomlig liflighet reste sig och gick fram till Anne-Charlotte och fattade hennes hand, — lät oss öfverraska honom.

Anne-Charlotte smålog.

— Ja, lät oss öfverraska dem, sade hon lätt rodnande.

Jägmästarn lade Anne-Charlottes arm undersin. I samma ögonblick öppnade Karl-Axel dörren, stod en sekund liksom fjättradt af synen framför sig, hans upprörda och bleka anlete öfvergöts af en häftig rodnad. Så steg han in.

— Låt mig få tala ett par ord med jägmästarn.

— Nå, du gratulerar oss inte, kära Karl-Axel, sade Anne-Charlotte, hennes småleende hade vid uttrycket i hans ansikte något bleknat af: — min fästman, jägmästar Stöbel.

Jägmästaren sköt fram dubbelhakan som svällde ut öfver spännhalsdukens hvita battist.

— Frukosten serveras här i stället, sade han raljerande. Förlofningsfrukosten! En öfverraskning, inte sant? Hvar äro jaktkamraterna? En lyckad jakt vill jag hoppas!

Karl-Axel bugade sig stelt som en mannekäng — — Ett par ord i enrum, herr jägmästare. —

Jägmästarn följde honom med rynkade ögonbryn ut på verandan, förargad öfver hans dystra ansikte och förargad öfver den stumma lyckönskning som väl fick innefattas i den tvära bugningen.

Först efter en half timme kom han tillbaka, ensam.

— Mina kära damer muvlade han med ett stelt leende. — Min kära Anne-Charlotte, det ser nästan ut som om vårt förbunds dag skulle börja med ett omen. Jag är ledsen att behöfva säga det, men en olyckshändelse har inträffat under kråkjakten, — ett vådaskott i dimman —

— Det har väl ingen blifvit skjuten? frågade den gamla damen bleknande.

— Hvem, hvem — stammade Anne-Charlotte.

— Lugna dig min flicka, sade jägmästaren. — Det är din kusin Fritz, men det är ingenting farligt vill jag hoppas. Han fördes direkt till sjukstugan, och jag har haft ridande bud där, och som sagdt — för stunden är det ingen anledning till oro, han har fått hagelsvärmen i skuldan och i ena lungan.

— Låt oss med detsamma då fara och se hur det är med honom, hviskade Anne-Charlotte darrande, och lade handen på jägmästarens arm.

— Se så — lugna sig min söta. — Det är ju ingen fara skedd, han är ju i goda händer. Han såg skarpt på henne.

— Först äta vi frukost, jag hoppas du inte glömt att det är vår förlofningsfrukost! Dina andra herrar kusiner komma hvilken stund som helst. Efter frukosten kunna vi ju fara dit bort, om du önskar det. Jag går nu och låter lägga några Chambertin på is.

Han gick ut.

Anne-Charlotte lutade sig med en suck mot fönstret, medan hon förströdd lyssnade till den gamla damens beklaganden öfver olycksfallet; i dimman där ute såg hon tvenne töckengestalter långsamt gå förbi.

— — —

Evald och Karl-Axel hade kommit tillbaka upp på sitt rum.

Evalds läppar skälfdes under en oupphörlig darrning, som han förgäfvets sökte behärska. Karl-Axels ansikte var som gjutet i brons. Båda voro bleka, och de hade icke sett på hvarandra, sedan de lyfte Fritz på sjukbären.

— Evald, sade Karl Axel, och rörde med ett finger vid brodern, som med händerna för ansiktet sjunkit ned på en stol innanför dörren.

— Gör din toalett, Evald, man väntar oss därnere till förlofningsfrukosten —

Evalds händer sjönko från hans ansikte.

— Hvad säger du? framstötte han. —

— Att Anne-Charlotte förlofvar sig i dag med jägmästar Stöbel, och att vi äro inbjudna till förlofningsfrukosten. Genom en slumpens oförklarliga mening har du varit nära att taga en människas lif, Evald. Tacka Gud att det ej blef så och att du ej blef orsaken till Fritz' död. — Det var ju dock ej din mening att döda, broder — ?

Det var med svårighet han framhviskade de sista orden.

Evald hade rest sig, hans ansikte hade ett uttryck som om han blifvit väckt ur en svår och plågsam dröm. Han gick darrande fram till Karl-Axel.

— Jag tackar dig, Gud, att du ej tillät mig att blifva en mördare, snyftade han och tryckte sitt ansikte hårdt mot broderns skuldra.

Damernas musikblad

den af fru Ellen Sandels redigerade välkända tidskriften för populär salongs- och dansmusik, sånger med pianoackompanjemang m. m. af in- och utländska klassiska och moderna tonsättare, har nu öppnat sin 9:e årgång med ett trefligt nummer med bidrag af Mozart, Schumann, Armas Järnefelt och utgifvarinnan. Det billiga och underhållande musikbladet rekommenderas till det bästa hos alla musikvänner.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm,

Iduns Mönsterafd.

Från Rue de la Paix till Strandvägen

JAG KOMMER direkt från en gammal klädkammare, där en massa gamla tunnötta och blekta klädningar hänga i rader, för att förundra sena tiders barn.

Och när jag nu bläddrar i de nya journalerna, för att se om de till äfventyrs förebåda någon liten ljusning i förhållandena, så slår det mig plötsligt, starkt och öfvertygande, att kvinnokroppen bestämdt icke är af kött och blod, och ännu mindre med någon motståndskraftig och stark benstomme, utan af någon sorts gummi, med en ganska hög smältningsgrad. Vi förändra oss alldeles smärtfritt, allt efter som modet fordrar det af oss, och vi veta till och med att inlägga en viss glädje och ifver i dessa omdaningsprocesser, hvilka någon gång synas så radikala, att man icke kan förstå hur de kunna försiggå utan operativa ingrepp. Mina egna ögon äro naturligtvis förvillade af den tid jag lever i, men eljes ser det verkligen ut som om vi just nu åtnjöto den mest plastiska och mest naturliga kroppsformen, och ändock äro vi döttrar till de damer, hvilka för trettio fyrtio år sedan hade bysten där vi ha mellangärdet, höfterna och turnyren där vi har vår harmoniskt insvängda midja, och därtill en försvarlig liten mage, som deras framåtlutade kroppsställning enligt alla uträkningar borde omöjliggöra. Och dessa damer voro

i sin tur döttrar till trettioalets skönheter, hvilka oändligt långa svanhalsar växte upp ur deras för en nutida kvinna absolut omöjliga uringningar, deras skuldror, eller det lilla som fanns kvar af dem, voro växta framåt och nedåt, så att hela öfverkroppen blef enligt våra begrepp alldeles vanskapad, hvilket icke hindrar att den hade en viss ovedersäglig skygg och lyssnande skönhet.

Och nu, ja nu äro vi, som sagdt är, tillsynes ganska naturliga, men vi ha ändå gått i en del små lustiga krumbukter under det sista decenniet.

Tänk bara på höfterna, och på bälens främre profilinje, det är egentligen på dessa två punkter modet nu koncentrerar sig, när det vill visa att det är förmer än alla andra naturlagar. Under nittitalet voro höfterna stora och nedsnörda, men utsvällande nedtill. När Bourget vill göra en dam riktigt förledande, förser han henne med ett ganska bastant höftmått och med en frappant smal midja. Vid sekelskiftet blef man först riktigt benägen för det slanka, men lämnade det ännu en viss klädsam embonpoint och underströk, emedan det var nytt, den naturliga gestalten. Bysten sjönk en decimeter nedåt, hvilket endast var till gagn och fromma, och de ovala höfterna hade sin största rundning strax nedom skärpet.

Sedan dess har profillinjen fram konsekvent blifvit allt rakare och rakare, nu är det icke nytt längre, så att man bryr sig icke om att accentuera det i kläderna, och idealet har hela tiden hållit sig till den bundna, vasaktiga konturen, kjolarne ha, hur det än i öfrigt har åstadkommit, alltid haft en viss pondus och vidd nedtill, som accrtuerat det stjäklignande hos figuren. Och så småningom har man mer och mer vant sig af med att tänka på midjan, är den nu för smal, lägger man endast märke till detta, därför att synen ger en dunkel känsla af det obehag innehafvarinnan säkerligen icke kan undgå att känna.

Men på ett par tre modeplanscher har jag på allra sista tiden sett något som, nåja, som kanske icke alls betyder något. Kjolarne äro ju som bekant betydligt kortare, de äro också vidare, men det tycks därtill finnas en tendens att medels en del garneringar och bouillonner nedtill hålla dem inom måttlighetens gränser, under det tyget lämnats med sin vidd i kjolens öfre del. En reminiscens af konturen från öfvergångstiden mellan sjuttio- och åttiotal. Det ser ganska lustigt och kokett ut en gång eller två, men det är icke något lyckligt mod, dess enda intresse är att det är ett utslag af modets lydnadsplikt under den ständigt roterande återgångslagen, den enda lag som modet någonsin har lydt!

GWEN.

Fig. 1. Modell Redfern.
Fig. 2. Modell Rivain.

Fig. 3. Modell Drecoll.
Felix, Paris, foto.

Finast i smak
och
närings-
rikast

Äro

VÄRGÅRDA
(Kungl. Hofleverantör)

Hafregryn e Hafremjöl

PARETER.

— Vargårda —
Proton-Hafremjöl

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 30 JAN.—5 FEBR. 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; Gratin på ansjovis; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sparrispuré; krustader med hummerstufning; gödkalfstek med legymer och salader; valnötstårta.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött och ris med smördeg; soppa på apelsinsaft med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord, hachis på kalf (rester från söndag) med förlofade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk jordärtskockspuré med rostad bröd; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pannstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Hönsfrikassé med ris; lingonpäron med grädd.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; timbal med höns (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Årter med fläsk; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt fylld färsk sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff på la Juno; krusbärs-soppa med vispad grädd.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; svinfötter med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Årtpuré med stekt bröd; stekt fläsk med potatismos.

RECEPT:

Sparrispuré (f. 6 pers.). 425 gr. färsk eller 1/3 lit. konserverad sparris, vatten, salt, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, socker, 2 äggulor, 1 del. tjock grädd.

Beredning: Användes färsk sparris afskåras sparrisknopparna och förvällas i saltadt vatten samt serveras i soppan. Den öfriga sparrisen skäres i bitar, förvälles i saltadt vatten och får afrinna. År sparrisen konserverad afskåras knopparna och läggs direkt i soppskålen, när soppan är färdig, resten af sparrisen skäres i bitar. Den förvällade eller sönderskurna sparrisen

påsättes i den kokande buljongen och får koka 1 tim. hvarefter den passerar. Smör och mjöl sammanfråsas, den passerade purén tillsättes litet i sänder och soppan får under vispning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden uppvispas i soppskålen och purén tillsätts under kraftig vispning. Sparrisknopparna illäggas och soppan serveras.

Krustader med hummerstufning (f. 6 pers.). Krustader: 75 gr. hvetemjöl, 2 nypa salt, 1 tsk. socker, 1 äggula, 2 del. tunn grädd, 20 gr. skiradt smör.

Till kokning: 3/4 kg. flöttur. Hummerstufning: 1 burk hummer à 90 öre, 1 kula kräftsmör, 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. hvetemjöl, 7 del. tunn grädd, 1 äggula, salt, hvitpeppar, socker.

Beredning: Mjöllet siktas i en bäl och blandas med sockret och saltet, hvarefter hälften af grädden samt äggulan tillsättes, under flitig rörning. Smöret skiras och nedröres jämte resten af grädden. (Flötturen i hvilken krustaderna skola kokas bör vara af bästa beskaffenhet; pannan som användes härtill bör ej vara vidare än ett tefat. På samma gång som flötturen lägges i pannan, nedsättes järnet däri för att långsamt uppvärmas. Flötturen är lagom varm, när en tunn blå rok stiger upp från ytan.) Smeten hälls i en kaffekopp. Krustadjärnet doppas däri, dock ej ända till randen. Det hålles därefter i den heta flötturen, tills krustaden är ljusorun, då den lossas med en gaffel eller späcknål och lägges upp och ned på gräppapper att afrinna. Krustaderna kunna förvaras 2—3 veckor, om de nedläggas i en bleckburk med tät sluttande lock, men måste då värmas i ugn innan fyllningen lägges. Överblifven flöttur kan användas flere gånger om den uppkokas i mjölk eller vatten. När den stelnat afskrapas lätt all bottenats.

Stufning: Hummern skäres i lagom stora bitar. Smör och mjöl sammanfråsas, grädden tillsättes litet i sänder under ständig rörning, och såsen får koka 10 min., hvarefter den afredes med de uppvisade äggulorna och får sjuda. Hummern illäggas och stufningen afsmakas med kryddorna. Krustaderna fyllas härmed till 3/4. Uppläggas på bruten servett och serveras genast.

Gödkalfstek (f. 12 pers.). 3 kg. kalfstek, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt, 6 kryddpepparkorn, 1 lit. buljong eller vatten.

Sås: 2 msk. smör, 3 msk. mjöl, köttjus, 1 del. tjock grädd, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Man kan antingen använda kylen, fransyskan eller njurstenen. Användes kylen, afhugges lägen vid knäleden, kokas till buljong att spåda steken med, köttet däraf kan användas till sillsalad. Steken tvättas med en duk, doppad i hett vatten, alla hinnor borttagas, och steken späckas, om så önskas. En långpanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, steken illäggas med insidan upp och insättes i het ugn att brynas. När den är brynt vändes den, saltas och spådes med litet af den kokande vätskan. Den får därefter färdigsteka och överföres och spådes hvar 10 min. Till stekningen åtgå omkr. 2 1/2 tim. Om steken blir för brun, bör den överfäckas med ett smörbestruket papper. Köttjusen silas och skummas. Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen spådes litet i sänder och såsen får

klappas i en fiskhandduk. Alla småben borttagas noga och filéerna vändas i en blandning af hvetemjöl och af stötta skorpona. De stekas därefter vackert bruna i smöret, uppläggas på varmt fat, garneras med persilja och serveras med nykokt, oskalad potatis.

Valnötstårta (f. 6 pers.). 300 gr. valnötter, 6 ägg, 200 gr. strösocker, 70 gr. potatismjöl.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. fint stötta skorpor.

Till garnering: 5 del. tjock grädd.

Beredning: Valnötterna knäckas en tredjedel af dem (de helaste) sparas till garnering af tårtan, en tredjedel hackas fint med knif och resten drives genom mandelkvarn.

En tackjärnspanna smörjes med kallt smör och beströses med de stötta skorpona. Äggulorna och hvitorna skiljas. Gulorna röras med sockret 3/4 tim. Under tiden tillsättes 3 gånger 1 msk. vatten. De malda valnötterna tillsätts jämte det väl torra potatismjöllet. Sist nedskåras de till hårdt skum slagna äggwhitorna. Smeten slås i den smorda pannan och gräddas i ordinar ugnsvärme omkring 3/4 tim. Tårtan uppställes efter 10 min. och får kallna. Den delas då i tvenne botnar. Grädden vispas till hårdt skum. Tårtan fylls med 1/3 af grädden blandad med de hackade valnötterna. En del af grädden breddes ut öfver tårtan och med resten garneras tårtan i rutor, genom garneringsträtt. I rutorna läggs de hela valnötterna. Tårtan kan även garneras med frukt och gele.

Pannstekt sill (f. 6 pers.). 2 salta sillar, 1 msk. hvetemjöl, 2 msk. fint stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.). Beredning: Sillen flås, urtages, sköljes väl, och fläkes. Ryggbenet borskäres och sillen får ligga i vatten tillstätt med litet mjölk öfver natten. Filéerna sköljas mycket väl och in-

För Säsongen!

Solfjädrar fr. Kr. 3:—.

Schalar, alla storlekar, kvalitét och färger.

Balblommor i alla färger.

Handskar och Vantar i alla prislägen.

Teaterhufvor, största urval, äfven på beställning.

Teaterväskor fr. Kr. 3:75.

Hårklädselar i Perlor och Paljetter.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STOCKHOLM.

koka under flitig rörning i 10 min. Den tjocka grädden tillsättes, och såsen får ett uppskok, hvarefter den aflifvtes och det kalla smöret iröres.

Hönsfrikassé med ris (f. 6 pers.). 2 unghöns, 1 citron, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 2 lagerblad, 4 nejlikor.

Sås: 1/2 msk. smör, 30 gr., 2 msk. mjöl, 5 kkp. hönsbuljong, 1—2 äggulor, 1 del. tjock grädd.

Ris: 2 del. risgryn, 3 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt.

Beredning: Hönsen plockas och svedas med denaturerad sprit eller brännvin. Vingar och ben huggas af. De skåras upp, tagas ur, sköljas mycket väl och få ligga i vatten omkr. 6 tim. De tagas upp och torkas med en köttanduk samt gnidas in- och utvändigt med den klufna citronen. Hönsen påsätts i det kokande vattnet, som skummas väl när det kokar upp, hvarefter kryddorna tillsätts. Då köttet är mört, efter 1—2 tim. tagas de upp och skåras i vackra bitar, som hållas varma i vattenbad. Skrofven nedläggas åter i buljongen och få koka tills den kännes riktigt kraftig i smaken, hvarefter den silas och skummas. Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen tillsättes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10—15 min. hvarefter de uppvisade äggulorna och grädden tillsätts. Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, då de upphållas i durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insätts därefter genast i varm ugn och omröras med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten adunstat. Riset uppläggas midt på serveringsfatet och köttet rundt omkring, litet af såsen hälls öfver köttet och anrättningen garneras med

persilja. Resten af såsen serveras i särskild såsskål.

Syltpannkaka (f. 6 pers.). 3 små kkp. hvetemjöl, 1 lit. gräddmjölk, 2 ägg, 2 msk. smör (40 gr.).

Till fyllning och garnering: 1 kkp. sylt, 3 del. tjock grädd, 1 msk. socker, 1/2 hg. sötmandel.

Till pannkakslaggen: 1 msk. smör (20 gr.). Beredning: Mjöllet hälls i ett fat, äggen vispas med mjölken, nedröres litet i sänder med slof i mjöllet, sist tillsättes det skirade, men afsvalnade smöret, och smeten får stå och svälla omkring 2 tim. En pannkakslagg upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad och härmed penslas laggen. Så mycket smet ihålles att pannans yta nått och jämnt täckes. Pannkakorna uppläggas på varmt fat och öfverstrykas tunt med varm sylt. Grädden vispas till hårdt skum, sockret tillsättes och grädden slås öfver pannkakorna. Sist öfverströes den skällade och fint hackade mandeln.

Stekt fylld färsk sill (f. 6 pers.). 7 färska sillar, 14 ansjovisar, 1/2 kkp. stötta skorpor, 1 kkp. oskummad mjölk, 2 msk. fint hackad persilja, 2 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. salt.

Till stekning: 1 kkp. groft rågmjöl, 6 msk. osmält flöttur.

Beredning: Sillen öppnas i ryggen, inälvor och ryggben borttagas, hvarefter sillen sköljes mycket väl och ingnidnes med 1/2 msk. af saltet. Ansjovisen renas, urbenas, hackas fint och blandas med de stötta skorpona, mjölen, persiljan, 1/2 msk. af saltet, hvitpeppar och sockret. Med denna färs fyllas sillarna. Flötturen upphettas i en långpanna, sillarna vändas i rågmjöllet och illäggas samt få steka i ugnen omkr. 20 min. hvarunder de ofta öfverföres med flöttur. De serveras med korintsås och potatis.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

UNG bild. flicka som vill öfva sig i matlagning och för öfrigt hjälpa till med hvad som förekommer, kan mot fritt livref på plats hos ugn fru på herregård i Östergötland. Svar till »L. B.», Uppsala p. r.

VID bruk i Värmland får undervisningsvan, musikalisk lärarinna plats för yngre elever. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

Sjuksköterske-

befattningen vid Statens sjukstuga i Trollhättan är till ansökan ledig. Kompetensvillkor: god utbildning, kirurgisk praktik samt förmåga att (med biträde) sköta mathållningen. Platsen skall tillträdas senast den 1sta april i år. Lön omkring 500 kronor pr år. Ansökan med uppgift om ålder, utbildning och löneanspråk samt åtföljd af betygsafskrifter och foto. skall senast den 15 febr. 1910 kl. 12 på dagen insändas till doktor O. Dalsjö, Trollhättan, som äfven lämnar önskad upplysningar angående befattningen. Kungl. Trollhätte kanal- o. vattenverk.

Barnfröken,

enkel, musikalisk, erhåller genast plats till vacker trakt i Norrland. Svar till »Barnfröken, Norrland», Iduns exp. f. v. b.

EN barnkär och villig flicka, som vill vara till verklig nytta i ett hem där barn finnes, två i skolåldern och två 5—3 år, erhåller plats som familjemedlem att hjälpa matmoder med lagning och enklare sömnad samt städning. Svar helst med foto. och lönepret. till fru Jenny Karlström, Flemminggatan 21, Stockholm.

EN anspråkslös flicka af god familj fullt frisk och barnkär, ej för ung, kunnig i enklare klädsömnad, sökes som hjälp vid skötandet af två gossar 1 1/2—3 1/2 år. Lön 15 à 20 kr. pr mån. Svar med fotografi och referenser till »Barnkär», Arvika.

I läkarefam. i Sthlm erhåller elementarbildad ung dam god plats. Norra Inack-Byr., Malmskilnadsq. 27, Sthlm.

I villasamhälle

Stockholms närhet, får bildad duglig flicka kunnig i matlagning, bakning, god plats. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Husföreståndarinna

sökes för det hushåll Kungl. Gotlands Artillerikårs officerare upprätthåller i sina messalokaler. Platsen får tillträdas genast. Medlemsnummer äro omkring 20 personer, däraf helinackorderade vintertid 3—5, sommardt 8—10 personer. Närmare upplysningar meddelar kapten U. S. Lundgren, Visby.

Sjuksköterskelever.

Vid det nyinrättade länslasarettet i Alingsås mottagas efter midten af febr. månad 4 à 5 elever, att inkallas i den mån lasarettet blir belagdt. Eleverna åtnjuta fri bostad, kost och tvätt. Ansökningar, åtföljda af friskbetyg och öfriga betyg, som sökanden önskar åberopa, insändas före den 15 febr. till lasarettsläkaren Ivar Segelberg, adr. Finspong.

Privatsekretererska.

En ej för ung dam kunnig uti och van vid bokföring och korrespondens samt om möjligt äfven uti stenografi kan få anställning hos undertecknad som privatsekretererska. Den som förut innehaft dylik plats har företräde. Betyg och upplysningar torde insändas till brukspatron M. N. Rhedin, Ellesbo. pr Surte.

En bildad flicka

får nu eller längre fram, plats i en mindre officersfam. i Småland, där husmoder saknas. För en piggt och förständig 4-årig flicka bör hon söka vara en god vän och kärleksfull uppfostrarinna, som på ett barnsinnet tilltalande sätt låter henne få inblick äfven i religionens sanningar. Hushållet och hemmet bör hon öfvervaka med en familjemedlems rättigheter och skyldigheter. Ej nödvändigt att hafva genomgått hushållsskola, men gärna vara van och road af att hjälpa till i hemmet. För öfrigt torde endast den, som är af bildad familj, musikaliskt begåfvad, frisk och hurtig samt i en ålder af 22—25 år, reflektera på denna plats. Svar med lönepret. o. s. v. till »Hemkänsla och hemtrefnad», Iduns exp.

HUSHÅLLSVAN, frisk, anspråkslös och väl rek. flicka, 28—35 år, hvilken med tjänarinnans hjälp kan sköta ett litet bättre hem, erhåller plats till våren eller tidigare. Svar med betygsafskr. och ref. till »Prostgård», Bålsta.

FRISK, bildad, barnkär flicka, villig att med hjälp af en jungfru sköta innessylorna samt deltaga i tillsyn och skötsel af två barn om 3 och 1 år, får genast plats i läkarefamilj å landsbygden i Helsingland. Svar med löneanspråk och helst foto. sändes till Doktor E. Fries, Loos.

BÄTTRE verkligt duglig och ordentlig flicka, som på eget ansvar kan sköta mindre barn, något kunnig i sömnad erhåller genast plats. Svar jämte foto. och lönepret. till »C. R. Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

PLATSSÖKANDE

VÄRDINNA. Medelålders fruntimmer af ämbetsmannafamilj, som under många år förestått ett rektorshem, söker, på grund af dödsfall, till den 1 april i år, värddinneplats i ett bildadt hem där husmoder saknas eller ett förestått ett ungarshem. Ref. lämnas när så önskas. Härå reflekterande torde hänvända sig till »1615», Malmö p. r.

UNG och glad flicka af god familj önskar mot fritt livref, under 2 à 3 mån., vistas på större gods, helst i Sörmland, för att lära sig hushåll och äfven vara husets fru till sällskap och hjälp. Svar snarast möjligt till »Våren 1910», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD flicka önskar plats i god familj i Stockholm, som sällskap och hjälp. Hushållskunnig. Svar till »24 år», Iduns exp.

TVA unga flickor önska komma till en egendom, helst uppåt landet, för att mot fritt livref lära hushåll. Svar till »1824», pr Särö.

ENGELSKA önskar plats i familj att undervisa. Goda ref. Svar till »Ej fritt livref», Iduns exp.

EN duktig, bildad och musikalisk 21-årig skänka, önskar komma till någon större gård i mellersta eller norra Sverige för att grundligt lära såväl enklare som finare matlagning. Har fört varit ute och praktiserat någon tid. Svar emotes till »Eli», Sydsv. Dagbl. Snällposten, Lund.

BILDAD, språkkunnig, resvan, gladlynt medelålders dam, kunnig i ett ordnadt hems skötande, önskar plats som hushållerska, resällskap eller dylikt. 10-årigt betyg, fina ref. Svar »Enligt 1910», Iduns exp.

UNG flicka af god familj, som genomgått handelsskola och vistats 1 år i Tyskland, söker plats i familj, där tillfälle gifves att få deltaga i bokföring. Svar emotes tacksamt under adr. »S. F.», Andersfält, Eldsberga.

LÄRARINNA undervisningsvan, musikalisk, söker plats. Goda betyg. Barnkär. Svar »Samvetsgrann», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

I godt hem sökes plats af bildad barnkär flicka som husmoders hjälp, kunnig i matlagning, bakning samt sömnad. Goda rek. Svar »Arbetsglädje», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

GYMNASI, utex. från d:r J. Arvedsons institut söker plats i bättre familj eller som assistent. Svar emotes tacksamt till »M. A. J.», Sv. Telegrambyrån, Helsingborg.

PLATS att sköta vegetariskt hushåll för dam eller herre (event. 2 à 3 pers.) önskas af ung bildad dam. Praktisk, ekonomisk, hemma i näringslivet. Har äfven flera års praktik som sjukgymnast här och utrikes. Svar till »Sol och hemtrefnad», under adr S. Gumali Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG flicka önskar plats som hjälp i familj, är van vid sjukvård, äfven sömnad. Svar till »Z.», Styrso p. r.

UNG bildad flicka, förlöfvad, önskar plats i god familj, helst i mellersta Sverige, att lära hushåll och deltaga i inomhus förefallande göromål. Svar inom 8 dagar till »Våren 1910», Karlskrona p. r.

PLATS som barnfröken sökes. De bästa betyg och rek. finnas. Svar tacksamt till »24 år», Eskilstuna p. r.